

TAPOLCZAI LAPOK

EZELŐTT TAPOLCZA ÉS VIDÉKE.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZIGETHY ÖDÖN. KIADÓ ÉS TULAJDONOS: LÓWY B.

Előfizetési ár: Egész évre 10 K., félévre 5 K.,
negyedévre 2 korona 50 fillér.

Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetések árszabály szerint.
Nyilt-tér sora 1 korona.

A magyarság sorsa.

A susogó beszédű, fenséges Kárpátok fölött ma még magasan röpköd a *turul*, az ősi, örök, büszke magyar ősmadár, a magyar faj örökös lelkének szimboluma. Békés magkereső, eleséggyűjtő, társadalomgazdagító munkájából zavarta fel kapzsi északi ragadozók siserehadát. El akarták rabolni tőle, amit csendes idők dolgos éveiben gyűjtött nagy családjának: a magyar nemzetnek. Most félelmetesen kereng a szorosok táján, a zugó fenyvesek levegőáramlatában, ahonnan a szellő régi dicsőségünk megelevenedő tanításait viszi szerte a világba és ahol az elesett magyar hősök tetemére lassan leszálló friss hó az engesztelődés fehér takarójával fődí be a harcoló magyar társadalom friss fájdalmait. Erős karmaiban most hatalmas magyar kard villog s mihelyt észreveszi a rabló ellenség hadainak közeledését, rettentő erővel csap le rájuk. Már pusztán az élesen vijjogó hangjától is megremeg a fegyveres kalózkok hordája, mely az éjszaka fekete takarója alatt lopózkodik közelébb drága véren szerzett szent földünkhöz. A *turul* messzelátó éles tekintete ott esillog most a magyar honvéd figyelő szemében, a magyar katonák támadásra kész elszánt akaratában, akik a háborgó természet haragos viharjaiban és az acélfegyverek bömbölő-rémítő pokoli lárájában is halálra keresik az ellenfelet.

Soha ilyen elszánt nem volt a honvéd, a magyar föld dolgos, büszke parasztnépe, mint most. Ázsia szelid, változatos, festői szép tájairól magával hozott nagy szabadságszeretete, a maga fölött való maga-uraskodásának akarata, az otthon hagyott családi tűzhelyének védelme félelmetes ellenfélle tette őt, akinek a karja kardcsapása nyomán halódó sápadtá vált rémülettel húzódik vissza a betörő ellenség. Ellenállhatatlan erő galvanizálódott össze a magyar nép élő lelkében, amely tiszteletet követel maga iránt most már mindenkitől, barátától és ellenségtől egyaránt. De amilyen félelmetes a fegyveres tusákban, olyan megejtően szelid, finomodott kulturfaj a küzdelem után. Ez ma a hiszékenységekben tiszteletreméltó, a szándékai-ban nemes, a cselekedeteiben lovagias s az emberszeretetében fölülmulhatatlan magyar nép, a magyar föld dolgos, munkás paraszta, aki az éppen lezajlott csatákban *a maga kezétől megsebesített ellenfelét is maga költözi be* a saját kötszereivel, akkor, amikor barázdás arcán a saját sebe vére folydogál le. Ezt a jellemi fön-

séget egyetlen nép sem hordozza a szívében, csak a magyar! Magyar urak és urasszonyok! — „*le a kalapot!*” a magyar paraszt előtt!

Hát, ha kiverték békés hajlékából, meghitt családi köréből a magyart, ha a régi nemzeti függetlenségünk veszedelmének hívó szózata oda szólította százezreinket a harcterekre, hadd duljon hát a csaták vésze-viharja. Most megújuló erővel, megérdemelt javakért új történelmi korát éli a magyar nép. Rettenetes erejű fegyverével, éles eszével és tiszta jellemével új barázdákat vág magának a jövő érvényesülés friss ugarában. Mint a karámból kivert fiatal bika, melyet lelketlen béresgyerekek vasvillával ingerelnek föl a bőszerű haragig, úgy áll ma támadásra mindig készen a hadba szállott magyar nép. Ma már bizonyos, hogy ura a harctéri helyzetnek és ezt a fegyveres becsület-ügyet győzelmesen fogja elintézni. Az itthon maradt polgári társadalom szinte lélekzetét visszaféltva figyel most a sok magyar vér áztatta északi és déli harcterek felé, ahol az utolsó fegyveres erőmérkőzésekben évszázadokra fog eldőlni a sorsa. Nem lehet kétségünk aziránt, hogy csak *jobbra* dül el. Olyan a mi nemzeti társadalmunk szíve verése most, mint a felajzott nyíl finom anyagu hurja, amely megfeszül a görbe vaskar két vége között és tiszta hangot, erős lökést ad, ha megrántják. A hősi elhatározásokban megerősödött, a tömeges életvesztéseink fájdalmában megnevesedett magyar társadalom bensőséges élete érzékeny fájdalommal rezonál a gondolatára is annak, hogy lesznek még újabb veszteségeink is a háboruban. De bizó lélekkel gondol arra, hogy *nem adtuk oda hiába* legdrágább kincseinket, az enyéinkből való hős fiaink pótolhatatlan életét, mert a megvédelt szabad magyar fajélet televényéből új értékek fognak életre kelni az elkövetkező béke boldog nyugalmában. De addig!... vissza a tömegfájdalmunk felzokogó sirámával. Most nem szabad elérzékenykednie a magyar társadalom egyetemének, mert a reánk szakadt nagy faji fájdalom siró ellágyulásában megroppanna nemzet lelki ellenálló ereje, amelyre prédalesően csapnának le még mindig erős ellenségeink.

Ha majd a béke tavasza elkövetkezik reánk, magyarokra, akkor amugy is magától fog feltörni bennünk az emlékezés és engesztelődés szordinótlan jaija. Most nagy viharban él a magyar nemzet lelke, amelyben erősen odavigyázva kell kormányoznia magát, nehogy a világfelfordulás örvényében

elvesszen. Már dereng a béke a legyűrt ellenfeleink kétségbeesett életkapaszkodásaiban, mellyel a megtépázott erejük felét menteni akarják. Csak az összeesküdött cinkosbecsület morálja tartja még bennük az ellenállást, amely már a maga nyomoru életének védelme nélkül nem engedi a társa életét sem menteni. De a támadó erejük már megtört. *Kelet* felől is új fényel kél a magyarok napja. Az évszázados rab álmaiból életre keltett izlám világ hatalmas erők revelációit kölcsönzi nekünk ebben a háboruban. Az ő szabadságharcuk pszichei ereje áthat ide hozzánk a termékeny Nilus-vidéken, Arábián, az Eufrát és Tigris-vidéken, a Meotisz-tó legendás magyar emlékü földjén, a vadregényes Kaukázus vidékén és a Boszporuszon át a magyar Alföld drága rónájáig és föl a Kárpátok fenyvesekkel koszorúzott hatalmas hegyláncolatáig, ahol új erőre kap tőle a nemzet fegyveres ellenállása. Félre hát a beteges kishitűséggel, amely remegő félelmében a nemzet tragédiájára gondol a hősi küzdelemünk végleges győzelmének hite helyett. A fegyverrel irt új történelmünknek velünk robbogó diadalmi szekere, a nemzetünk sorsának ragyogó bigája már nem fog többé szembe fordulni velünk ebben a háboruban, hogy a győzelem ünnepi harsonája helyett a bukás sötét kétségbeesésébe döntve száguldjon végig véres kerekeivel a vonagló testünkön. Ilyen méltatlan hite nem lehet már a magyar népnek, amely egy félesztendőn át diadalmasan megállotta helyét a háromszoros tulerővel szemben s amely az eddig hozott nagy életáldozataival kiverekedte jogát egy diadalmas, szebb, boldogabb jövő elkövetkezéséért, Isten és emberek előtt. Csak így lehet, nem ellenkezően.

Jöjjön hát el a Béke áldása közénk, a nemzet fölharogó diadalujjongása között!
(E. B.)

Vasárnapi munkaszünet Több oldalról ismételtet kérdést intéztek hozzánk, hogy miképp áll tulajdonképpen most a vasárnapi munkaszünet ügye. Illetékes helyen azt a fölvilágosítást nyertük erre nevezve, hogy a kereskedelemügyi miniszter ama rendelete, melyet még a háboru elején a vasárnapi munkaszünetet felfüggesztette, most is változatlanul áll. Igaz ugyan, hogy kereskedőink nem igen veszik igénybe azt a jogukat, hogy vasárnap teljes napon át nyitva tartsák üzleteiket. Ez mindenképpen helyes, minthogy az alkalmazottaknak is szükségük van a pihenőre. A vasárnapi munkaszüneten mindössze az a változás történt, hogy a posta nemrég visszavért a hivatalos óráknak és a levelek kézbesítésének ahhoz a korlátozásához, amely vasár- és ünnepnapokon a béke idején fennállt.

A gálacszükséglet kielégítése.

Kérvény a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez.

A Tapolczavidéki Gazdakör közgyűléséből kifolyólag a tapolczai gazdasági szervezetek, a vidék gálacszükségletének fedezhetése céljából a következő kérvényt intézték január hóban a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez:

Nagyméltóságú Miniszter Ur
Kegyelmes Urunk!

A háboru folyamán beállott rézkiviteli tilalom következtében, a réz hadi dugarunak nyilvánított és azt szállítani, hazánkba behozni nem lehet. Ez a tilalom főnáll nemcsak a rézre, de az abból előállítható rézgálicra is. A rézgálicot ezideig részben Amerikából, részben pedig Angliából és Németországból hoztuk be, mert hazai gyáraink nem tudták azt a kellő mennyiségben előállítani.

A háboru kitörése óta a behozatal megszünt, még a velünk fegyverbarátságban álló szövetséges Németországból is. Az országban lévő rezet, sőt a már keszen lévő rézgálicot is, a hadsereg számára lefoglalták.

Nekünk azonban úgy a szőlő, valamint a mezőgazdaságunkban a gombabetegségek leküzdésére az egyedül hathatós védekezési anyagra, a rézgálicra, föltétlen szükségünk van.

Védekezés nélkül nagy károkat szenvedhetünk, főképen a burgonya termesztésénél valamint egyéb gazdasági növények termelésénél is.

Legnagyobb, ugyyszólván elképzelhetetlen csapás érte azonban bortermelésünket. A kellő védekezés elmulasztása, csak egyetlen évben is, kivált nagyobb peronoszpóra esetén (amire sajnos ez évben, tekintettel a túlságos csapadéokra alapos kilátásunk van) teljes anyagi romlásunkkal járna.

Évi országos bortermelésünket szerény számításal 5 millió hektóliterre becsülve, ha ennek csak fele menne is tönkre, már az is 100 millió korona károsodást jelent.

Nagyméltóságú Miniszter Ur! Azt hisszük köztudomású, hogy minő mostoha sorsban vannak bortermelőink, különösen pedig mi a balatonvidéki bortermelők, kivált az utolsó 5 év óta.

Bortermelésünk nemcsak mindig alulmaradt a normalis mértéken, de határozottan rossz is volt. Bevételeink évről évre kevesebb és ezzel szemben termelési költségeink évről évre nagyobbak lettek.

Magasabb lett a munkabér, a védekezési anyagok ára és mindaz, amire a gazdának szüksége van.

Birtokainkon súlyos terhek vannak és ha most termésünket rézgálic híján nem fogjuk megmenthetni, úgy önhibákon kívül, még attól a lehetőségtől is megleszünk fosztva, hogy agrárkölcsöneinket törleszthessük és egyéb fizetési kötelezettségeinknek eleget teheszünk.

Ha nem védekezhetünk, nemcsak az idei termés semmisül meg, de munkálatlan marad és így tönkre megy a szőlő nagy része is, mert a termésre való kilátás nélkül birtokosaink nagy részének nem lesz módjában a munkáltatási költségeket megszerezni.

Inkább pusztulni hagyják szőlőiket mintsem a szájuktól megvont falatot és az utolsó megszerezhető fillérüket is a szőlőbe temesék.

Befog állani vidékünkön a gazdasági válság és a csaták ezer viharát szenvedő, tűrő harcosaink, ha visszatérnek közénk, az itt hagyott meleg fészek helyett, kialudt tűzhegyekre és újabb szenvedésekre találnak.

Kétségbeejtő helyzetünkben Nagyméltóságú Miniszter Urhoz, Kegyelmes Urunkhoz fordulunk és kérve-kérjük tegye lehetővé, hogy Magyarország gazdaközönségének a védekezéshez szükséges rézgálic rendelkezésére álljon.

De nemcsak ezt kérjük Kegyelmes Urunk, kérjük még azt is, hogy a megszerezhető készletből elsősorban a gazdakörök szükség-

lete legyen kielégítve, — államilag meghatározott áron.

Ugy amint a kenyérmagvaknál nagyon bölcsen meglett szabva a legmagasabb ár, úgy legyen az megszabva a rézgálicnál is, mert e cikknel már most is lelketlen uzsorával találkozunk, hiszen a múlt évből fennmaradott készleteknél az árakat 100—150 perccenttel emelték föl.

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

Mi nem tudjuk megjelölni az utat és módot, hogy miként lehetne számunkra a szükséges rézgálicot megszerezni, de megvagyunk róla győződve, hogy Nagyméltóságodnak bölcsessége meg fogja azt találni és mi azzal az erős hittel és reménységgel tesszük kérelmünket Nagyméltóságod kezébe, hogy az teljesítve lesz.

Nagyméltóságú Miniszter urnak kérelmünket szíves jóindulatba ajánlván és kegyes pártfogását kérve, maradtunk

hazafias tisztetettel
a balatonvidéki gazdakör nevében:

Dr. Saghvárny Jenő, Forster Elek,
főszolgabíró a j. mezőgazdasági gazdaköri elnök.

Weiler Kálmán, Takács Jenő,
a Badaacsonyvidéki Szőlősgazdakör elnöke.

Handlery Gusztáv, Szigethy Ödön,
szövetkezeti titkár.

Ugy értesülünk, hogy a földmivelésügyi miniszter megbizta a Magyar Mezőgazdakör Szövetkezetét, hogy 30 vagon rézgálicot szerezzen be és azt metermázsánként 121 K 50 fillérért bocsássa az ország szőlősgazdái-
nak rendelkezésére, közli egyúttal a feltételeket. A gazdakör ez irányban már megtette a szükséges lépéseket.

Hirdetmény.

A balatonfüredi róm. kath. hitközség tulajdonát képező s Balatonfüred község Fő-utcájában fekvő üzlet-hely iségnek kiválóan alkalmas lakóház (4 szoba, konyha, kamra, pince és istálló) 360 négyszög-öl belsőséggel, folyó hó 14-én délután 3 órakor tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett eladatik. Kikiáltási ár 28.000 K, melyen alul az ingatlan el nem adatik. Bánatpénz a kikiáltási ár 10 %-a, az árverést megelőzőleg leteendő.

Az iskolaszék nevében:

Nánay Sándor
vil. elnök.

Zsinkó Istvánné Viola-utcai

2 szobás lakását

:-: április 24-re kiadja. :-:

Pruska Ferenc műalmában

15 éves fiu tanoncnak felvétetik.

Április 24-re kiadó a Kossuth Lajos-
utcai (Keszi-ut) házamban

2 lakás,

(2 szoba, konyha és mellékhelyiségek).

Bővebbet a háztulajdonos:

Schwarz Mór.

HIREK.

Egyik jó madarról.

Földnélküli Albert,
A belgák királya
Kétségbeesetten
Markolt a hajába,
Magából kikelve,
Feldúlt arccal hörgött:
„Miert hogy engem régen
El nem vitt az ördög!”

S egy pillanat múlva,
Lüttich romja alól
Belzebub papának
Vigyorgó hangja szól:
„Tisztelt Albert ur, azt
Őn is tudhatja már,
Az ördögnek ember
Kell, nem pedig számár.”

TAPOLCZA, XXI.

Halálozás. Közrésztvétel vettük azon elszomorító hirt, hogy *dr. Schönwald Károly* a tapolczai izr. hitközség főrabbiának felesége hosszas szenvedés után Sátoralfajuhelyen a múlt vasárnap elhunyt. Hamvait Sátoralfajuhelyen hétfőn délután temették el. A mélyen sujtott ferjen kívül elhunytát három árva siratja.

A békeért. A papa rendeletére ma az összes katolikus templomokban a békeért ez alkalomra rendelt rendkívüli istentisztelet lesz. Tapolczán is egész nap az oltárszentség imádásra lesz kitéve, továbbá a nagymise és a délutáni litánia alkalmával könyörgések lesznek.

Községi gyűlés. — Tapolcza nagyközség képviselőtestülete január hó 31-én tartott gyűlésen a Hobok fele telek megnyitásának tárgyában érkezett megismerítő főbírói rendeletet, továbbá az irnoki állások rendszerezése és a napidíjak megállapítása tárgyában kelt megyei határozatokat tudomásul veszi. — A hadikölcsön jegyzése tárgyában érkezett alispáni rendeletre kifejezi a képviselőtestület: tekintve, hogy a községnek egyéb vagyona vagy fedezete nincs, miből hadikölcsönt jegyezhetne, az alapokból jegyzett hadikölcsönt az illető alap javára jegyezte s a hadikölcsön nem a községe, hanem az illető alape lesz és ez szerint módosítja az eddig hozott határozatot, egyúttal megállapítja, hogy a szegényalapról 12650 koronát, a Bacsányi-alapról 2350 koronát jegyez. — Az eljárók múlt évi kikiáltásánál felmerült 210 korona költséget kiutalja. — Jövähagyja Totik Imre és társa tapolczai lakosokkal az ispanház bérbeadásáról szerkesztett haszonbéri szerződést. Visszateríti Batori Józsefnek az ispanház festésénél felmerült költségeit. — Az adóügyi jegyző lakásbérének felemelése ügyében a szervezési szabályrendeletet módosítja. — Weisz Somának a Kossuth Lajos utca rendezése ügyében beadott kérvényére elhatározza, hogy a munkálatokról költségvetést készítet, s felhívja a háztulajdosokat, hajlandók-e a költségekhez a szokásos kétharmad résszel hozzájárulni. — Tudomásul veszi a kórházi alapszabály és házirend jövähagyását. — Továbbá tudomásul veszi a belügyminiszternek a tapolczai kórháznak a múlt évi december hótól nyilvánossági jelleggel való felruházását és az országos betegápolási alap terhére az ápolandó betegek napi ápolási díjának 1 korona 80 fillérben történő megállapítását azzal, hogy egyelőre a kórházat más betegek számára, amíg t. i. a Vöröskereszt egylet a harctéri sebeülteteket kezeli benne, meg nem nyitja, — továbbá hogy a betegápolási díj 2 korona 50 fillérbe leendő megállapítását kérelmezi, akkor, amikor a kórház más betegek részére is megnyitattik. — A kórházi építési bizottság javaslatára Frisch Jenő wieni lakostól hagyományozás szerint járó 1000 koronát bekéri. A múlt évi egy második ablakot készített, 10 szentet töltő kannát szerez be, a takaréktűzhelyet megnagyobbíttatja, a jégvermet megtölteti. — Kórházi bizottsági tagokul megválasztja,

